כל המזיקין נהרגין בשבת. אף על גב דתנן במתניתין "ופל (דף קז ע"ב) עקרב שלא יצוד" לימלך לחשמעינן דהריגה נמי שרינן דסלקא דעתך דאסילה משום דמיפרסמא מילתא טפי מבלילה ומהאי טעמא נמי פליג רב הונא בשמיה דרב הריגה: **ברצין** אחריו וד"ה. פי' בקונטרס דרבי יהושע בן לוי ברצין אחריו והוי פקוח נפש ובריתא באין רצין וכו"ש וקשה דל"ל תקשה מהך ברייתא לרבא בר רב הונא דשרי להרוג נחשים ועקרבים בשבת דע"כ באין רצין אחריו מיירי דאי ברצין אחריו אמאי אין רוח חסידים טוהה הימנו לפירוש הקונטרס דברצין אחריו איכא פקוח נפש ושוב בגיותי שהרג נחש ומיבעיא לן אי שפיר עבד תיפשוט מהכא דלא שרינן לר"ש באין רצין אלא ר' בלבד ושוב קשה לר"י דלישנא דהכא מתרגמא לה משמע לברייתא עלמה ונראה לר"י לפרש דברייתא ברצין אחריו וד"ה פירוש אפילו ר' יהודה מודה דממשה שרי להרוג ברצין אחריו אבל שאר אסור להורגן אפילו רצין אחריו לר' יהודה ור' יהושע בן לוי כר"ש דשרי שאר(ה) אפילו באין רצין אחריו ורב הונא דאסר בסמוך לא סבר כרבי יהושע בן לוי ונראה לר"י וכן פירש ר"ח שאין להקל כרבי יהושע בן לוי אלא כהגהו אמוראי דלקמן דלא שרו אלא בדריסה לפי תומו: מ"ל

מתנינא לה ואותיבנא לה ואנא מתריצנא לה ברצו אחריו ודברי הכל. תני תנא קמיה דרבא בר רב הונא: **ההורג נחשים ועקרבים בשבת אין רוח חסידים נוחה הימנו** א"ל ואותן חסידים אין רוח חכמים נוחה מהם ופליגא דרב הונא דרב הונא חזייה להדוא גברא דקא קטיל זיבורא א"ל שלימתינהו לבולהו תיב נזדמנו לו נחשים ועקרבים *הרגן בידוע שנזדמנו לו להורגן, לא הרגן בידוע שנזדמנו להורגו ונעשה לו נס מן השמים אמר עולא ואיתימא רבה בר בר חנה א"ר יוחנן בגישפין בר א"ר אבא בר כהנא פעם אחת נפל אחד בבהמ"ד ועמד ניותי אחד והרגו אמר רב פגע בו כיוצא בו דשפיר עביד אי לא? ת"ש דר' אבא בריה דר' חייא בר אבא ור' זירא הוו יתבי אקילעא דבי ר' ינאי נפק מילתא מבינייהו בעו מיניה מר' ינאי מהו להרוג נחשים ועקרבים בשבת? אמר להו לא כ"ש, דילמא לפי תומו-דאמר רב יהודה רוק דורסו לפי תומו ואמר רב ששת נחש דורסו לפי תומו ואמר רב קטינא עקרב דורסו לפי תומו *אבא בר מרתא דהוא אבא בר מגיומי הוה מסקי ביה דבי ריש גלותא זוזי אייתיוהו קא מצערא ליה, הוה שדי רוקא אמר להו ריש גלותא אייתו מאנא סחיפו עליה אמר להו לא צריכתו הכי א"ר יהודה רוק דורסו לפי תומו אמר להו: צורבא מרבנן הוא שבקוהו אמר ר' אבא בר כהנא א"ר חנינא פמוטות של בית מותר לטלטלן בשבת, א"ל ר' זירא בנטילין בידו ארת או בשתי ידים? א"ל

אמר ר' יהושע בן לוי כל המזיקין נהרגין בשבת אמר ר' יהודה דפקוח נפש הוא: **ודברי הכל**. ואפי' לר' יהודה, והא דתמשה נהרגין כשאין רצין אחריו ור' שמעון: **אין רוח חסידים נוחה הימנו**. דעתן של חסידים אינה מעורבת עמו שאין הגון בעיניהם על מה שעשה: **נוחה**. עריבה אין מתרגין במעשיו: **אמר ליה**. רבא לתנא: **ולוסן חסידים**. הצונאין אתו, על כך, אין רוח חכמים עריבה עמהם להיות נוחה ומוושבת במה שרואין במדת חסידים הללו, דשפיר עביד, ודאי לא מזיקין השתא סופן להזיק בשעת כעסן: **שלימתינהו לבולהו**. הרגת את כולן כלומר מה אהני בהא אכתי מוכח איכא אחמת לא שפיר עבד והא דרבא פליג אדאמרה: **שנזדמנו לו להורגן**. לכך בא לידו שזימן לו המקום לאבדן לפי שהיו עתידות להזיק ונעלבו זכות על ידי זכאי: **לא הרגן בידוע שנזדמנו לו להרוג אותו**. והראה לו הקב"ה שהמת לא נעשה לו נס: **בגישופין בו**. בכה"ג הקני בידוע שנזדמנו להורגו גישופין כן דרך הנחש עושה כעין שריקה כשהוא רוחה שוהא וכיוצא בו: **דשפיר עביד**. "וכיוצא בו" דקאמר לאו לגנאי הוא אלא הנחש רודף ונעשה זה כיוצא בו: **אי נמי**. "וכיוצא בו" דקאמר לגנאי הוא: **גרעה אני הורג**. בשבת לכלות מזיקין ואף על פי שאינה מועדת כאלו: **לא כל שכן**. אלמא שפיר עביד: **דילמא לפי תומו**. לא שיעמוד עליו והרגנו להדיא אלא כשהוא הולך לתומו ונחש לו עקרב בפניו אין לריך ליטמא ממנו אלא חדרכו והולך ואם מת בדריכתו ימות הואיל ולא נתכוין *דדבר שאין מתכוין לר' יהודה מדרבנן הוא ולענין מזיקין לא גזור: **רוק דורסו לפי תומו**. שאין מתכוין למרח ולחשווי גומתא דאף על גב דממילא ממרח הוא כי לא מיכוין שרי משום מחיסותא: **כוס שדי רוקא**. היה רוק מוטל לפניהם ושבת היתה: **פמוטות**. מטרות ולא של חוליות היו: **גמ' מייתו לה פורייתא**. ממות ליטב עליהן: **לא מייתו ליה**. והשיבוהו לאדן: **מפני קטן**. שלא יפחד בו ויתלכלך: **מ"ל**. רב חנן שהיה כעוס ומתכוין להקניטו לר' אבין: **והלא מוכנים לכלבים**. ולמה לי לכפות כלי, יפטור משם, שהרי ראויה למלטל: **דלא חזיא מאתמול**. שהיום עולה: **נהרות המושכין כרגלי כל אדם**. משום דמידי דנייד הוא ולא קבי שביתה ואע"פ שבא מתוך לתחום כל אדם מוליך למקום שמידה לו ליך מיהו שמעינן מינה דמותרין במלטול ואע"ג דמאתמול לא הוי הכי קטן כיון דאורחייהו בהכי דעתיה עלייהו מ"מ כיון דאורחיה דקטן בהכי דעתיה עליה דלכי מיתי יאכילנה לכלבים: **מ"ל ר' אבין**. ואלא הכי אתייה: **נעפה של פרגנולים**. דלא חזיא לכלבים, ושל קטן דקתני מתניתין, שמעפה בה קטן קאמר, ובשביל הקטן אמר טופין: **טיפוק ליה דגרף של רעי הוא**. דמחיים ולפנייה דהא ק"ל במסכת בילה גרף של רעי מותר להוליאו לאשפה: **וכי מימא גרף של רעי דמותר, אגב מגא מין**. הא דק"ל מותר להוליאו משום דרמי במגא, דגרף הייט כלי חרס העשוי לכך ואגב מגא הוא דשרי למלטולי אבל בפני עצמו לא והכא לאו במגא רמי: **כאספרמקי**. בשמים: **כגוליפיס**. בזכוכי אלמא בלאו מגא נמי מטלטלי ליה: **ומשני כאשפה**. דלא רמי קמייהו ולא גרף של רעי הוא: **קטן כאשפה מאי בעי**. סתם אשפה בהה"ל הוא ומאי בעי קטן התם דקא מלכלי ליה בשביל קטן: **ומשני כחלר**. דשכיח קטן התם, קס"ד בחלר דלאו לאשפה וקפיד סוף סוף גרף של רעי הוא ומשני באשפה שבחצר: **כל המזיקין**. הנהרגין: **נהרגין בשבת**. וקס"ל אפי' אין רצין אחריו ומשום דס"ל כר"ש דמלאכה שאינה צריכה לגופה מדרבנן היא לאסורה והכא לא גזור: **(נהרגין בשבת**. אפי' אין רצין אחריו) משום דס"ל דסתמן הורגין הן: **כאמר מייב עליה**. והכי שרי במלאכה כשאין רצין אחריו דליכא פקוח נפש: **ומאן לימא לן כו'**. דרב יוסף הוא מתני ליה כדלקמן ולא בדבי ר' חייא ור' אושעיא מיתניה וכל מתניתא דלא מתניה בתוספתא דר' חייא ור' אושעיא ליכא לספוקי במשבשתא ולא מוקמינן מינה: **אגב מגינא לה**. במתניתא דידי ולא אתכינא בבי מדרשא אחר' יהושע בן לוי: **ואגב מסרגנא לה**. דלא מיקמי גליון (ה) השאה: השי"ס באקר מובא בבלבלי אין רוח חסידים נוחה הימנו. עיל דף יט ע"ב תוס' ד"ה שמן: רש"י ד"ה דלמא לפי תומו וכו' דדבר שאין מתכוין לר"ש מדרבנן. ע"ל דף מת ע"ב תוס' ד"ה מיתם:

פמוטות לישב עליהן, דהשיבוהו לאדן אייתו ליה פורייתא, לרב' חנן בר רבא לא אייתו ליה, אשכחוה מתני ליה לבריה "ועל צואה של קטן מפני קטן" א"ל "אבין שטיא מתני שטותא לבניה *והלא היא עצמה מוכנת לכלבים, וכ"ת דלא חזיא ליה מאתמול *והתניא *נהרות המושכין ומעיינות הנובעין הרי הן כרגלי כל אדם? ואלא היכי אתייה אימא "על צואה של תרנגולים מפני קטן ותיפוק ליה דהוי גרף של רעי, וכ"ת גרף של רעי אגב מגא אין איהו גופיה לא, והא *ההוא עכבר דאישתכח באיספרמקי דרב אשי ואמר להו נקוטו בצוציתיה ואפקוה? באשפה, נקוט באשפה מאי בעי ליה? בחצר, חצר נמי גרף של רעי הוא? באשפה שבחצר: ועל עקרב שלא תישך: א"ר יהושע בן לוי כל המזיקין נהרגין בשבת מתיב רב יוסף חמשה נהרגין בשבת ואלו הן: זבוב שבארץ מצרים, וצירעה שבנינוה, ועקרב שבחדייב, ונחש שבא"ש, וכלב שטה בכל מקום מני אילימא *ר' יהודה הא אמר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה אלא לאו ר"ש והני הוא דשרי אחריני לא? אמר ר' ירמיה *ומאן נימא לן דהא מתרצתא היא דילמא משבשתא היא? אמר רב יוסף אנא מתנינא לה ואותיבנא לה ואנא מתריצנא לה ברצו אחריו ודברי הכל. תני תנא קמיה דרבא בר רב הונא: **ההורג נחשים ועקרבים בשבת אין רוח חסידים נוחה הימנו** א"ל ואותן חסידים אין רוח חכמים נוחה מהם ופליגא דרב הונא דרב הונא חזייה להדוא גברא דקא קטיל זיבורא א"ל שלימתינהו לבולהו תיב נזדמנו לו נחשים ועקרבים *הרגן בידוע שנזדמנו לו להורגן, לא הרגן בידוע שנזדמנו להורגו ונעשה לו נס מן השמים אמר עולא ואיתימא רבה בר בר חנה א"ר יוחנן בגישפין בר א"ר אבא בר כהנא פעם אחת נפל אחד בבהמ"ד ועמד ניותי אחד והרגו אמר רב פגע בו כיוצא בו דשפיר עביד אי לא? ת"ש דר' אבא בריה דר' חייא בר אבא ור' זירא הוו יתבי אקילעא דבי ר' ינאי נפק מילתא מבינייהו בעו מיניה מר' ינאי מהו להרוג נחשים ועקרבים בשבת? אמר להו לא כ"ש, דילמא לפי תומו-דאמר רב יהודה רוק דורסו לפי תומו ואמר רב ששת נחש דורסו לפי תומו ואמר רב קטינא עקרב דורסו לפי תומו *אבא בר מרתא דהוא אבא בר מגיומי הוה מסקי ביה דבי ריש גלותא זוזי אייתיוהו קא מצערא ליה, הוה שדי רוקא אמר להו ריש גלותא אייתו מאנא סחיפו עליה אמר להו לא צריכתו הכי א"ר יהודה רוק דורסו לפי תומו אמר להו: צורבא מרבנן הוא שבקוהו אמר ר' אבא בר כהנא א"ר חנינא פמוטות של בית מותר לטלטלן בשבת, א"ל ר' זירא בנטילין בידו ארת או בשתי ידים? א"ל

אמר ר' יהושע בן לוי כל המזיקין נהרגין בשבת אמר ר' יהודה דפקוח נפש הוא: **ודברי הכל**. ואפי' לר' יהודה, והא דתמשה נהרגין כשאין רצין אחריו ור' שמעון: **אין רוח חסידים נוחה הימנו**. דעתן של חסידים אינה מעורבת עמו שאין הגון בעיניהם על מה שעשה: **נוחה**. עריבה אין מתרגין במעשיו: **אמר ליה**. רבא לתנא: **ולוסן חסידים**. הצונאין אתו, על כך, אין רוח חכמים עריבה עמהם להיות נוחה ומוושבת במה שרואין במדת חסידים הללו, דשפיר עביד, ודאי לא מזיקין השתא סופן להזיק בשעת כעסן: **שלימתינהו לבולהו**. הרגת את כולן כלומר מה אהני בהא אכתי מוכח איכא אחמת לא שפיר עביד והא דרבא פליג אדאמרה: **שנזדמנו לו להורגן**. לכך בא לידו שזימן לו המקום לאבדן לפי שהיו עתידות להזיק ונעלבו זכות על ידי זכאי: **לא הרגן בידוע שנזדמנו לו להרוג אותו**. והראה לו הקב"ה שהמת לא נעשה לו נס: **בגישופין בו**. בכה"ג הקני בידוע שנזדמנו להורגו גישופין כן דרך הנחש עושה כעין שריקה כשהוא רוחה שוהא וכיוצא בו: **דשפיר עביד**. "וכיוצא בו" דקאמר לאו לגנאי הוא אלא הנחש רודף ונעשה זה כיוצא בו: **אי נמי**. "וכיוצא בו" דקאמר לגנאי הוא: **גרעה אני הורג**. בשבת לכלות מזיקין ואף על פי שאינה מועדת כאלו: **לא כל שכן**. אלמא שפיר עביד: **דילמא לפי תומו**. לא שיעמוד עליו והרגנו להדיא אלא כשהוא הולך לתומו ונחש לו עקרב בפניו אין לריך ליטמא ממנו אלא חדרכו והולך ואם מת בדריכתו ימות הואיל ולא נתכוין *דדבר שאין מתכוין לר' יהודה מדרבנן הוא ולענין מזיקין לא גזור: **רוק דורסו לפי תומו**. שאין מתכוין למרח ולחשווי גומתא דאף על גב דממילא ממרח הוא כי לא מיכוין שרי משום מחיסותא: **כוס שדי רוקא**. היה רוק מוטל לפניהם ושבת היתה: **פמוטות**. מטרות ולא של חוליות היו:

רב נסים גאון

להפרישו מאי דשקלינן ופרינן בהא מילתא איתא בסמ' יבמות (דף קיד) בפרק הרש שנשא פיקחת: סוף סוף נרף של רעי הוא ונפקיה כבר פירשנו בפרק כירה כי עיקר השטרעה שיש בה הנחת זה הדבר בפרק משילין פירות (ביצה דף לו): ר' יהודה אומר כל מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה כבר פירשנה בפרק יציאות השבת ואמרנו כי עיקרה הן דברי ר' יהודה שאמרם כאן בזו המשנה בא לפני

מסורת הש"ס

עד א מיי' פ"ה מהלכות י"ט הל"ב ע"ש תו"ה סימן שמ סעיף מו: עה ב ב מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה יג סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן שח סעיף לד: נוש"א עו ד ה מיי' פ"ח מ"ה הלכה ב סמג סה טור כו' ע"ש א"ח סימן שמ סעיף י: עז ו מיי' פכ"ח מ"ה הלכה ב ופכ"ו הלכה יג סמג לאוין סה טור ש"ע א"ח סה סעיף יא: עח ז ח מיי' פ"ח מהלכות שבת הל"ד סמג לאוין סה טור ש"ע א"ח סה סעיף י: עט ט מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה יא טור ש"ע א"ח סימן רמב סעיף ז: כותבים כלי של נשים בתרגומא באקום [illegible] אותו שיריות מעת ביצה נט. [מוסיפתא ביצה פ"ד]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ברצין וכו' כלי שמעון דשרי מזיקין אפילו: [לעיל נב: ושיל] *הערה: רש"י בא שורות הבאות טורח [פסחים נט:] להסביר גם מבנה הגמ' הבלבנון המילים עם נקודות.

הגהות הגר"א

(א) גמ' כאשפה שבחצר כו' - כיב גיליסת הרי"ף בחצר אחרת:

נוש"א:
הריגת מזיקין בשבת

מהגה
מה' רבא בר הונא ואביי (ר' הונא) בענין הריגת מזיקים שלא רובים אחרים
מ' מרות ט"ז רבא בר בר חנא שבתן מוכר

רבינו חננאל

ביומא ליתעכב עד לאורתא ולשבול. ומסקינן משום דסברי דבנן אע"ג דצלי ליה מבילה בזמנה מצוה ור' יוסי סבר מבילה בזמנה לאו מצוה היא האי ר' יוסי בר' יהודה דנרסינן בנדה פרק המפלת בענין מעשה. ר' יוסי בר"י אומר דייה לסבול באחרונה דקסבר מבילה בזמנה לאו מצוה היא. וזה רבי יוסי דהיה (אומר) שם כתוב על בשרו. אסיקנא בגמרא ושבעת ימים (ביומא דף ז') דמבילה בזמנה מצוה פליגי ותתברה בסוף יום הכפורים דהא לר' יוסי בר"י יהודה היא ואיכא אחריתי התם לר' יוסי דאמר כל היום כולו כשר למבילה. דאלמא סבר מבילה בזמנה מצוה] היא: א"ר אמי בר"ליקה תתירא לומר כל המכבה אינו מפסיד. וכן הלכה: נכרי שבא לכבות אין אומרים לו כבה ואל תכבה אלא מניחין אותו. ואין אומרים לו כבה וגם אין מונעין אותו מלכבות. אבל קטן העושה לדעת אין מניחין אותו לכבות: אריב"ל כל המזיקין נהרגין. אסיקנא כשהן רצין אחריו. אבל אין רצין אחריו אין נהרגין אלא אלו בלבד. זבוב שבארץ מצרים וצירעה שבנינוה ועקרב שבחדייב ונחש שבא"ש וכלב שטה בכ"מ. פי' נישופין כדכתיב הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב: רוק וכן נחש וכן עקרב אם דורסו לפי תומו שפיר דמי ושרי: א"ר חנינא פמוטות של בית רבי מותר לטלטלן בשבת. א"ל ר' זירא בנטילין בידו ארת